

Uygulamalı Sınıf Yönetimi

Editörler: Halil IŞIK · Rezzan UÇAR

Editörler: Prof. Dr. Halil İŞİK - Doç. Dr. Rezzan UÇAR

UYGULAMALI SINIF YÖNETİMİ

ISBN 978-625-6140-66-0

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2024, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 2000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Kasım 2024, Ankara

Yayın-Proje: Selcan Durmuş
Dizgi-Grafik Tasarım: Beyza Nur Erdoğan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Tarcan Matbaacılık Yayın. San.
İvedik Cad. No: 417
Yenimahalle/ANKARA
Kızılbey Vd 8230201756

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 47663

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi
Macun Mahallesi 204 Cad. No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Sınıf yönetimi kavramı etkili eğitim öğretim için temel unsurlardan biri olduğu genel olarak kabul gören bir durumdur. Sınıf yönetimi kavramı da zaman içinde kavramsal ve pratik uygulamalar açısından anlamlı değişim ve gelişim göstermiştir. Ancak sınıf yönetimi, kuramsal ve pratik uygulamalar yönünden günümüz sorunlarına ver ihtiyaçlarına cevap verebilecek yeni bir paradigma değişikliğine muhtaç durumdadır. Bu eserin temel amacı sınıf yönetimine ilişkin yeni bakış ve paradigma değişikliğine ilişkin duyarlık oluşturmaktır. Duyarlık oluşturma yanında yeni paradigmaya ilişkin görüş ve düşünceleri de ortaya koymak da bu eserin amaçları arasındadır. Bu yönüyle eserin mevcut bilgiyi tekrar etmekten uzak olması düşünülmektedir.

Sınıf yönetimi salt sınıfta öğrenci davranışlarının yönetimi olarak algılanamaz. Sınıf yönetimi kavramı bu açıdan okul yönetimi ve eğitim yönetimi kavramları birlikte düşünülmesi gereken bir kavramdır. Bu açıdan sınıf yönetimine bütüncül bakış gereklidir.

Sınıf yönetiminin odak noktası her şeyden önce eğitim öğretim ortamlarında öğrenci ve öğretmenin rahat ve huzurunu sağlamaya yönelik düzenlemeleri esas almalıdır. Öğretmen ya da öğrenci açısından eğitim öğretim ortamları iyi yaşam kalitesine sahip değilse o tür ortamlarda etkili bir sınıf yönetimi oluşturmak kolay olmayacaktır.

Bu eserde klasik sınıf yönetimi kaynaklarında yer alan bazı temel konuların yanında üzerinde çalışılmayan ve literatürde yer almayan bölümler de bulunmaktadır. Bunlar farklı tür ve düzeylerde sınıf yönetimi; okulöncesi, ilköğretim, ortaöğretim, mesleki teknik öğretim, beden eğitimi ve spor, güzel sanatlar eğitimi, özel eğitim, okul gezileri ve sınav yönetimi gibi alanlarda sınıf yönetimi olarak düşünülmüştür. Öğrenci ve öğretmene yönelik hizmetler olarak sınıf yönetimi başlıklarda bu eserde yer almaktadır. Eser beş kısımdan oluşmakta her kısım 2 ve daha fazla sayıda bölümü içermektedir. Eser toplam 24 bölümden oluşmaktadır.

Bu çalışmanın sınırlılıkları olarak ise;

1. Yükseköğretimde sınıf yönetimi düzeyi kapsam dışı tutulmuştur. Bu konuyla ilgili olarak önemli bir alan olduğunu kabul etmekteyiz. Yükseköğretimde sınıf yönetimi konusuna ilişkin çalışmalara ihtiyaç olduğu aşikardır.
2. Bu çalışma da yetişkinler eğitimi de kapsam dışı tutulmuştur. Ancak okul çağında olan yaygın eğitim öğrencilerini kapsayan eğitim öğretim etkinlikleri eserin kapsama alanında olduğu düşünülmektedir.
3. Eser farklı yazarlı bölümlerden oluşmaktadır. Bölümler arası uyum birbirini tamamlama ya da tekrar etme gibi durumlar yazarların sorunu

olmaktan çok editörlerin sorunu olduğunun belirtilmesi gerekir. Bu ve diğer eksik ve yanlışlar konusunda eleştiriler her zaman baş üstüdedir. Eleştiriler konusunda iletişime açık olduğumuzu içtenlikle ifade ediyoruz.

Bu eserin bilim camiasına, öğretmenlerimize ve diğer eğitimci kesimlere, öğretmen adaylarına ve eğitim fakültesi öğrencilerine yarar sağlanması beklenmektedir. Özellikle alan özelinde sınıf yönetimi konusunda eserin önemli katkılar sunacağı öngörülmektedir. Ayrıca bu çalışma alan özel sınıf yönetimine ilişkin kuramsal ve uygulamaya ilişkin olarak farkındalık oluşturması beklenmektedir. Sınıf yönetimine ilişkin alan özelinde mevcut kaynakların yetersiz kaldığı görülecektir. Bu açıdan eser alanla anlamlı katkı sağlaması temenni edilmektedir.

Bu çalışmaya bölüm yazarak ve zihinsel olarak katkı sağlayan bilim insanlarının, isimlerini tek tek saymasak dahi, özverili çalışma ve katkıları için her birine çok teşekkür borçluyuz. Bu çalışma umarız ekibimiz için insanlığa hizmet yolunda bilimsel üretim açısından bir başlangıç olacaktır. Özellikle belirtmek gerekirse Doç. Dr. Halil KARADAŞ ve Prof. Dr. Bilal YILDIRIM hocalarımız ekibi oluşturmada ve yayım aşamasında çok ciddi destekleri olmuştur. Kendilerine çok teşekkür ediyoruz. Bu anlamlı katkılarından dolayı kendilerine karşı minnettarlığımızı ifade etmek durumundayız.

Çalışmanın bölümleri arası uyumuma ilişkin düzeltmeler konusunda özverili çalışma ve desteklerinden dolayı Arş. Gör. Dr. Talha ÇİCEK, Dr. Öğr. Üyesi Mehmet MAZLUM ve Dr. Öğr. Üyesi Mehmet TURHAN hocalarımıza teşekkür etmeyi borç biliyoruz.

Bu çalışmanın dizgi ve basımını kabul eden ve gerçekleştiren Pegem Akademi çalışanlarına, başta Servet SARIKAYA Beyefendi olmak üzere, teşekkür ediyor, okuyuculardan gelecek her tür katkı ve eleştirilerin bu eserin kusurlarının ortadan kaldırılması için bir araç olacağını düşünüyoruz.

Saygılarımızla,

Editörler:

Prof. Dr. Halil IŞIK

Doç. Dr. Rezzan UÇAR

Kasım, 2024, VAN

BÖLÜMLER VE YAZARLARI

Editörler: Prof. Dr. Halil IŞIK - Doç. Dr. Rezzan UÇAR

1. Bölüm: Sınıf Yönetimini Yeniden Tanımlamak

Prof. Dr. Halil IŞIK, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-5305-0744

2. Bölüm: Sınıf Yönetiminde Kuram ve Uygulama Dengesi

Arş. Gör. Dr. Zeynep UMUR ERKUŞ, Fırat Üniversitesi
ORCID No : 0000-0002-3576-8461

3. Bölüm: Sınıfın Fiziksel Düzeni

Dr. Öğr. Üyesi Engin İŞ, Mardin Artuklu Üniversitesi
ORCID No: 0000 0003 4304 0662

4. Bölüm: Sınıf Yönetiminde İlişki Düzeni ve Kurallar

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet TURHAN, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-1981-5256

5. Bölüm: Sınıf Yönetiminde Plan Program

Doktora Öğrencisi Sabahattin SÜMER,
Mardin İl Milli Eğitim Müdürlüğü
ORCID No: 0000-0001-5326-2328

6. Bölüm: Sınıfta Zaman Yönetimi

Doç. Dr. Halil KARADAŞ, Mardin Artuklu Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-0855-3702

7. Bölüm: Sınıfta Öğrenci Davranışlarının Yönetimi

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet MAZLUM, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-2081-6897

8. Bölüm: Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Sınıf Yönetimi

Doç. Dr. Asiye PARLAK RAKAP, Bartın Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-8315-8628
Dr. Öğr. Üyesi Seçil Eda ÖZKAYRAN, Bartın Üniversitesi
ORCID No:0000-0002-3238-7049

9. Bölüm: İlkokul ve Ortaokullarda Sınıf Yönetimi

Dr. Ayşegül TAŞDEMİR, Malatya İl Milli Eğitim Müdürlüğü
ORCID No: 0000-0002-7261-7259

10. Bölüm: Ortaöğretimde Sınıf Yönetimi

Prof. Dr. Murat YILMAZ, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-7049-098X

11. Bölüm: Mesleki ve Teknik Eğitim ve Laboratuvarlarda Sınıf Yönetimi

Arş. Gör. Dr. Yasemin KALAYCI TÜRK,
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-1774-5108

12. Bölüm: Beden Eğitimi ve Spor Derslerinde Sınıf Yönetimi

Öğr. Gör. Rezzan KARACA, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
ORCID No: 0000 0003 3416 7872
Öğr. Gör. Suha KARACA, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
ORCID No: 0000 0001 5861 4003

13. Bölüm: Güzel Sanatlar Eğitiminde Sınıf Yönetimi

Arş. Gör. Dr. Yeliz ERDOĞAN, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-4896-0070
Arş. Gör. Ufuk AYYILDIZ, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-0719-0455

14. Bölüm: Özel Eğitim Kurumlarında Sınıf Yönetimi

Dr. Murat ŞAHİN, Van İl Milli Eğitim Müdürlüğü
ORCID No: 0000 0001 8960 5636

15. Bölüm: Okul Gezileri ve Eğitimsel Amaçlı Gözlem Etkinliklerinin Yönetimi

Dr. Öğr. Üyesi Ramazan Özkul, Harran Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-9757-6062
Dr. Gülcan Yalçın Durmuş, Malatya İl Milli Eğitim Müdürlüğü
ORCID No: 0000-0003-2265-776X

16. Bölüm: Okullarda Sınav Yönetimi

Prof. Dr. Halil IŞIK, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-5305-0744

17. Bölüm: Dijitalleşen Sınıfların Yönetimi

Doç. Dr. Müyesser CEYLAN, Anadolu Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-7830-2584
Prof. Dr. Sibel GÜVEN, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-4550-7297

- 18. Bölüm: Eğitim ve Öğretim Sürecinde Öğrenci Motivasyonunda Süreklilik**
Dr. Öğr. Üyesi Elif ERBERK, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-0584-351X
- 19. Bölüm: Sınıfta Öğretmenlerin Stres ve Kaygı Yönetimi ile Tükenmişlikten Koruma**
Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül ATALAY, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-3079-801X
- 20. Bölüm: Sınıf Yönetiminde Öğretmen Liderliği**
Doç. Dr. Rezzan UÇAR, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-4526-2517
- 21. Bölüm: Öğretmenler Arası İş Birliğinin Sınıfa Yansıması**
Prof. Dr. Bilal YILDIRIM, Balıkesir Üniversitesi
ORCID No: 0000-0001-6225-5859
Doktora Öğrencisi Tuğba SANCAK, Marmara Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-1375-6005
- 22. Bölüm: Sınıfta Öğrenci Güvenliği ve Refahına İlişkin Uygulamalar**
Dr. Öğr. Üyesi Halime Öztürk Çalikoğlu,
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-3678-4647
Doç. Dr. Alper Çalikoğlu, Nazarbeyev Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-7526-3740
- 23. Bölüm: Sınıf Yönetiminde Uygulama: Sonuca İlişkin Düşünceler**
Doç. Dr. Rezzan UÇAR, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-4526-2517
Prof. Dr. Halil IŞIK, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-5305-0744
- 24. Bölüm: Sınıf Yönetimine İlişkin Yeni Model Öneri Denemesi**
Prof. Dr. Halil IŞIK, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
ORCID No: 0000-0002-5305-0744
Doç. Dr. Rezzan UÇAR, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
ORCID No: 0000-0003-4526-2517

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iii
Bölümler ve Yazarları.....	v

KISIM – A GİRİŞ

1. BÖLÜM SINIF YÖNETİMİNİ YENİDEN TANIMLAMAK

Giriş.....	3
Eğitim, Öğretim, Öğrenme ve Sınıf Yönetimi İlişkisi.....	4
Sınıf Yönetimi Kavramı ve Gelişimi.....	5
Sınıf Yönetiminin Amaç, Kapsam ve Modelleri.....	8
Sınıf Ortamı ve Özellikleri.....	12
Sınıf Yönetimini Anlamak ve Yeniden Tanımlamak.....	14
Özet.....	16
Tartışma Soruları.....	17
Kaynakça.....	17

2. BÖLÜM SINIF YÖNETİMİNDE KURAM VE UYGULAMA DENGESİ

Giriş.....	20
Kuram Nedir, Kuram ile Uygulama Arasında Nasıl Bir İlişki Vardır?.....	20
Kuramsal Bilginin Özellikleri.....	21
Kuram-Uygulama İlişkisi.....	23
Araştırma Pratiği Açısından Kuram-Uygulama İlişkisi.....	23
Sosyal Pratikler Açısından Kuram-Uygulama İlişkisi.....	25
Sınıf Yönetimi Araştırmalarında Kuram ve Uygulama İlişkisi.....	26
Bilimsel Bir Araştırma Alanı Olarak Sınıf Yönetimi.....	26
Sınıf Yönetimi Araştırmalarının Kuramsal Temelleri.....	27
Türkiye’de Sınıf Yönetiminde Araştırma Pratikleri ve Sınıf Yönetimi Uygulamaları.....	29
Özet.....	30
Tartışma Soruları.....	30
Kaynakça.....	31

KISIM – B SINIF YÖNETİMİNİN BOYUTLARI

3. BÖLÜM SINIFIN FİZİKSEL DÜZENİ

Giriş.....	35
Sınıfın Fiziksel Düzeni Niçin Önemli?.....	36
Türkiye’de Okulların Sınıf Düzenlemeleri.....	41
Dünyada Sınıfların Fiziksel Düzenine İlişkin Uygulamalar.....	43
Sınıf Yönetiminde Güvenilir Bir Ortam Oluşturmak.....	45
Sınıfın Fiziksel Düzenine İlişkin Uygulamalar.....	48
Sınıf Ortamlarının Düzenlenmesinde Oturma Düzeni.....	48
Sınıf Temizliği ve Düzeni.....	50
Sınıfın Işıklandırma ve Renk Kullanımı.....	51
Renk Kullanımı.....	52
Sınıf Ortamında Hava Kalitesi.....	53
Sınıf Ortamında Erişilebilirlik ve Teknolojik Altyapı.....	54
Özet.....	56
Tartışma Soruları.....	58
Kaynakça.....	58

4. BÖLÜM SINIF YÖNETİMİNDE İLİŞKİ DÜZENİ VE KURALLAR

Giriş.....	61
Sınıf Yönetiminde İlişki Yönetiminin Önemi.....	62
Sınıf Kuralları.....	66
Sınıf Kurallarının Taşınması Gereken Özellikler.....	67
Sınıf Kurallarının Uygulamasına Yönelik Öneriler.....	68
Özet.....	72
Tartışma Soruları.....	73
Kaynakça.....	73

5. BÖLÜM SINIF YÖNETİMİNDE PLAN PROGRAM

Giriş.....	75
Sınıf Yönetiminde Planlama ve Önemi	75
Planlama Aşamaları	76
Derslerin Planlanması	77
Planlama Sürecinde Dikkate Alınması Gereken Unsurlar	78
Sınıf Yönetiminde Öğretim Hedeflerinin Belirlenmesi.....	79
Eğitim Etkinliklerinin Planlanması	79
Sosyal Etkinliklerin Planlanması.....	80
Değerlendirme ve Geribildirim	81
Planlarda Esneklik ve Uyarlanabilirlik	82
Eğitimde Esnek Planlama Stratejileri.....	83
Mevzuat ve Uygulamalardaki Güncellemeler.....	84
Eğitim Mevzuatı ve Uygulamalarının Güncellenme Nedenleri.....	84
Okul Bünyesinde Alınan Kararlar	86
Öğrenci Geribildirimine Dayalı Ders Geliştirme.....	86
Sürekli Değerlendirme ve Uyarlama Döngüsü.....	88
Özet	90
Tartışma Soruları.....	90
Kaynakça.....	91

6. BÖLÜM SINIFTA ZAMAN YÖNETİMİ

Giriş.....	93
Sınıfta Zaman Yönetimi.....	94
Zaman Yönetiminin Temel Öğeleri.....	97
Sınıfta Zaman Yönetimine İlişkin Uygulamalar.....	100
Dersten Önce Zaman Yönetimi Uygulamaları.....	103
Ders Sırasında Zaman Yönetimi Uygulamaları	103
Ders Bitiminde Zaman Yönetimi Uygulamaları.....	104
Özet	105
Tartışma Soruları.....	106
Kaynakça.....	106

7. BÖLÜM SINIFTA ÖĞRENCİ DAVRANIŞLARININ YÖNETİMİ

Giriş.....	109
Sınıfta İstenmeyen Davranışlar ve Yönetimi.....	110
İstenmeyen Davranışların Nedenleri.....	113
İstenen Davranışları Artırıcı Yaklaşımlar.....	119
İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına Yönelik Eylemler	122
Özet	128
Tartışma Soruları.....	130
Kaynakça.....	130

KISIM – C SINIF TÜR VE DÜZEYLERİNDE SINIF YÖNETİMİ

8. BÖLÜM OKULÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDA SINIF YÖNETİMİ

Giriş.....	135
Sürdürülebilir Kaliteli Okul Öncesi Eğitim ve Sınıf Yönetimi.....	136
Okul Öncesi Yıllarda Gelişim ve Sınıf Yönetimi	137
Okul Öncesi Eğitimde Sürdürülebilir Sınıf Yönetimi ve Boyutları.....	138
Sınıfın Fiziksel Düzeni.....	139
İlişkiler ve Kurallar	141
Öğretim Etkinliklerinin (Plan-Program) Yönetimi.....	143
Sınıfta Zamanın Yönetimi	144
Sınıfta Öğrenci Davranışlarının Düzenlenmesi	145
Özet	147
Tartışma Soruları.....	148
Kaynakça.....	149

9. BÖLÜM İLKOKUL VE ORTAOKULLARDA SINIF YÖNETİMİ

Giriş.....	153
İlkokul ve Ortaokullarda Sınıf Yönetimi	154
İlkokul ve Ortaokullarda Sınıfın Fiziksel Düzeni	154
İlkokul ve Ortaokullarda Sınıfta İlişkiler	155

İlkokul ve Ortaokullarda Sınıf Kuralları.....	156
İlkokul ve Ortaokulda Plan ve Programlama	157
İlkokulda Plan ve Programlama.....	157
Ortaokulda Plan ve Programlama	158
İlkokul ve Ortaokulda Davranış Yönetimi.....	158
İlkokul ve Ortaokul Sınıflarında Zaman Yönetimi.....	160
Özet	162
Tartışma Soruları.....	163
Kaynakça.....	163

10. BÖLÜM ORTAÖĞRETİMDE SINIF YÖNETİMİ

Giriş.....	168
Ortaöğretimde Sınıf Yönetimi	168
Ortaöğretimde Sınıfın Fiziksel Düzeni	168
Ortaöğretimde Sınıf Kuralları.....	169
Ortaöğretimde Derse İlişkin Plan ve Program.....	170
Sınıfta Zaman Yönetimi.....	171
Ortaöğretim Sınıf Yönetiminde Davranış Yönetimi.....	172
Ortaöğretim Sınıf Yönetiminde Öğretmenin Rolü.....	173
Ortaöğretimde Rehber Öğretmen.....	175
Ortaöğretim Sınıf Yönetiminde Öğrenme Ortamı	176
Ortaöğretim Sınıf Yönetimine Bütüncül Bakış	177
Ortaöğretim Sınıf Yönetiminde Paydaşlar	177
Sonuç.....	178
Özet	179
Tartışma Soruları.....	180
Kaynakça.....	180

11. BÖLÜM MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM VE LABORATUVARLARDA SINIF YÖNETİMİ

Giriş.....	181
Mesleki ve Teknik Eğitim ve Sınıf Yönetimi	182
Mesleki ve Teknik Eğitimde Fiziksel Düzen	186
Mesleki ve Teknik Eğitimde İlişkiler ve Kurallar	188

Mesleki ve Teknik Eğitimde Plan ve Program	190
Mesleki ve Teknik Eğitimde Ders Zamanının Yönetimi	192
Mesleki ve Teknik Eğitimde Öğrenci Davranışlarının Yönetimi	194
Özet	195
Tartışma Soruları.....	196
Kaynakça.....	197

12. BÖLÜM BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSLERİNDE SINIF YÖNETİMİ

Giriş.....	201
Beden Eğitimi ve Spor Ders ve Etkinlikleri ve Sınıf Yönetimi	203
Beden Eğitimi ve Sporda Tepkisel Model.....	204
Beden Eğitimi ve Sporda Önlemsel Model	205
Beden Eğitimi ve Sporda Gelişimsel Model	205
Beden Eğitimi ve Sporda Bütünsel Model	206
Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Fiziksel Ortam	208
Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Plan-Program ve Zaman Yönetimi.....	208
İlköğretimde Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Öğretim Programının Özel Amaçları	209
Ortaöğretimde Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programının Özel Amaçları	210
Zaman Yönetimi	210
Beden Eğitimi ve Spor Dersinde Öğrenci Davranışlarını Yönetme.....	212
Özet	213
Tartışma Soruları.....	214
Kaynakça.....	215

13. BÖLÜM GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİNDE SINIF YÖNETİMİ

Giriş.....	217
Güzel Sanatlar Eğitiminde Sınıf Yönetimi.....	218
Güzel Sanatlar Eğitiminde Sınıf Yönetimi Açısından Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar	222
Öğretmen – Öğrenci İlişkisi.....	223
Motivasyon	224

Disiplin	226
Öğrenmeye Uygun Ortamın Düzenlenmesi.....	227
Zaman Yönetimi	230
Plan ve Program	232
Yenilikçi Öğrenme Yaklaşımları.....	233
Yenilikçi Yöntem ve Teknikler	235
Güzel Sanatlar Eğitiminde Etkili Sınıf Yönetimi Örnekleri	239
Özet	242
Tartışma Soruları.....	244
Kaynakça.....	244

14. BÖLÜM ÖZEL EĞİTİM KURUMLARINDA SINIF YÖNETİMİ

Giriş.....	247
Özel Eğitimde Sınıf Yönetimi	249
Özel Eğitim Sınıfında Fiziksel Düzenleme Uygulamaları	249
Özel Eğitim Sınıfında Öğretimin Yönetimi ve Planlama Uygulamaları	252
Özel Eğitim Sınıfında İlişkiler ve Kuralların Düzenlenmesi	254
Zaman Yönetimi ve Etkin Sınıf Yönetimi.....	257
Davranış Düzenlemesi ve Etkili Sınıf Yönetimi	259
Özet	261
Tartışma Soruları.....	262
Kaynakça.....	263

15. BÖLÜM OKUL GEZİLERİ VE EĞİTİMSSEL AMAÇLI GÖZLEM ETKİNLİKLERİNİN YÖNETİMİ

Giriş.....	267
Okul Gezileri ve Yönetimi	269
Okul Gezileri.....	269
Gezi ve Eğitimsel Amaçlı Gözlem Etkinliklerinde Dikkat Edilmesi Gereken Durumlar	271
Okul Gezileri ve Eğitimsel Amaçlı Gezi Çeşitleri	273
Okul Gezilerinde Plan-Program	274
Okul Gezilerinde Zaman Yönetimi.....	275
Okul Gezilerinde Davranış Yönetimi	275

Özet	276
Tartışma Soruları.....	276
Kaynakça.....	277

16. BÖLÜM OKULLARDA SINAV YÖNETİMİ

Giriş.....	279
Sınav Yönetimi Kavramı.....	281
Sınav Ortamlarının Fiziksel Düzeni	282
Sınavlarda Kurallar.....	282
Sınavlar İçin Plan – Program ve Zaman Yönetimi.....	283
Sınavlarda Disiplin ve Öğrenci Davranışlarının Düzenlenmesi	284
Sınav Öncesi Yapılması Gereken Uygulamalar	285
Sınav Sırasında Yapılması Gereken Uygulamalar	285
Sınav Sonrası Yapılması Gereken Uygulamalar.....	286
Özet	286
Tartışma Soruları.....	287
Kaynakça.....	287

KISIM – D ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMENE HİZMET OLARAK SINIF YÖNETİMİ

17. BÖLÜM DİJİTALLEŞEN SINIFLARIN YÖNETİMİ

Giriş.....	292
Teknolojik Sınıflar ve Yönetimi	293
Dijital Sınıf Yönetimi	294
Dijital Sınıf Yönetiminde Öğretmenin Rolü	297
Dijital Sınıf Yönetiminde Öğretmenin Rollerini	298
Dijital Sınıf Yönetiminde Öğrencinin Rolü	299
Dijital Sınıf Yönetimini Destekleyici Uygulamalar	300
Dijital Sınıf Yönetimini Kolaylaştırıcı Stratejiler.....	304
Psikolojik Sözleşme	304
Politik Davranış	305

Hesap Verilebilirlik	307
Verilerin Gizliliği	308
Özet	309
Tartışma Soruları.....	311
Kaynakça.....	311

18. BÖLÜM EĞİTİM VE ÖĞRETİM SÜRECİNDE ÖĞRENCİ MOTİVASYONUNDA SÜREKLİLİK

Giriş.....	313
Motivasyon ve Motivasyon Teorileri	314
İçerik Teorileri	315
Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Teorisi.....	316
Alderfer'in Erg Teorisi	317
Herzberg'in Çift Faktör Teorisi.....	319
McClelland'ın Öğrenilmiş İhtiyaçlar Teorisi	320
Süreç Teorileri.....	321
Vroom'un Beklenti Teorisi	321
Adams'ın Eşitlik Teorisi.....	323
Locke'un Hedef Belirleme Teorisi	323
Sınıf İçi Motivasyon	325
Motivasyonun Planlanması.....	326
Ders Başlangıç Aşamasında Motivasyon	326
Dersin Uygulanma Aşamasında Motivasyon	327
Ders Bitiş Aşamasında Motivasyon	327
Özet	328
Tartışma Soruları.....	329
Kaynakça.....	329

19. BÖLÜM SINIFTA ÖĞRETMENLERİN STRES VE KAYGI YÖNETİMİ İLE TÜKENMİŞLİKTEN KORUMA

Giriş.....	335
Öğretmenlerin Duygusal Sağlığı ve Önemi	336
Duyguların Anatomisi	337
Öğretimsel Süreçte Duygusal Tetikleyiciler	338

Sınıf İçinde Kaygı, Endişe ve Stres	339
Sınıf İçinde Stres ve Kaygıyı Yönetmek	343
Tükenmişlik Sendromu ve Sınıf İçinde Tükenmişlik Belirtileri.....	347
Öğretmenlerde Duygusal Refahı Artırıcı Diğer Yaklaşımlar	351
Belirtiler ve İçinde Bulunduğu Duruma Yol Açan Faktörler	354
Müdahale İçin Stratejiler.....	355
Özet	356
Tartışma Soruları.....	357
Kaynakça.....	357

20. BÖLÜM

SINIF YÖNETİMİNDE ÖĞRETMEN LİDERLİĞİ

Giriş.....	363
Liderlik ve Öğretmen Liderliği	364
Lider Öğretmen Özellikleri.....	367
Sınıf Yönetiminde Öğretmen Liderliği.....	369
Sınıf Yönetiminde Öğretmen Liderlerin Davranışları.....	371
Sınıf Yönetiminde Öğretmen Liderlerin Güç Kaynakları.....	375
Özet	377
Tartışma Soruları.....	378
Kaynakça.....	378

21. BÖLÜM

ÖĞRETMENLER ARASI İŞ BİRLİĞİNİN SINIFA YANSIMASI

Giriş.....	382
Öğretmenler Arası İş Birliği ve Önemi.....	382
Öğrenci Başarısı	383
Öğretmen Gelişimi.....	383
Okul Kültürü.....	384
Eğitim Reformu	384
Öğretmenler Arası İş Birliği Nasıl Tasarlanır?.....	384
Kişisel Bağlılık	385
İletişim Becerileri.....	385
Etkileşim Süreçleri	386
Programlar veya Hizmetler.....	386
Bağlam	387

Açık Sınıf veya Ders Çalışması	388
Açık Sınıf ve Ders Çalışmanın Sınıfa Yansıması	389
İşbirlikçi Müfredat Tasarımı/Planlama Ağları.....	390
İşbirlikli Öğrenme ve Çalışma	391
İşbirlikçi Pedagojik Dönüşüm	392
Mesleki Öğrenme Toplulukları.....	392
Öğretmenler Arası Profesyonel İş Birliği İlkeleri	392
Öğretmenleri Arası İşbirliğinin Oluşturulması.....	394
Öğretmenler Arası İşbirliğinin Uygulanması.....	394
İşbirlikçi Faaliyetleri Etkileyen Faktörler	396
Özet	398
Tartışma Soruları.....	398
Kaynakça.....	398

22. BÖLÜM

SINIFTA ÖĞRENCİ GÜVENLİĞİ VE REFAHINA İLİŞKİN UYGULAMALAR

Giriş.....	403
Sınıfta Öğrenci Güvenliği Refahı.....	404
Güvenli Sınıf Bileşenleri	405
Fiziksel Güvenlik.....	405
Duygusal Güvenlik.....	406
Sosyal Güvenlik	406
Öğrenci Refahını Geliştirme Stratejileri.....	407
Zorluklarla Başa Çıkma ve Öz Düzenleme.....	407
Etkin Kriz Yönetimi	407
Öğrenci Güvenliği ve Refahına İlişkin Uygulamalar	408
Öğrenme İhtiyaçları ve Sosyo-Kültürel Çeşitliliğe Yönelik Farkındalık	408
Özel Eğitim İhtiyacı Olan Öğrenciler	408
Özet	409
Tartışma Soruları.....	410
Kaynakça.....	410

KISIM – E SONUÇ VE SINIF YÖNETİMİNİN GELECEĞİ

23. BÖLÜM SINIF YÖNETİMİNDE UYGULAMA: SONUCA İLİŞKİN DÜŞÜNCELER

Sonuca Bağlamak İçin Giriş.....	417
Öğretmen Yetiştirme Programlarında Uygulama.....	418
Öğretmen Yetiştirme Programlarında Sınıf Yönetimi.....	418
Öğretmenlerin Gelişimi ve Sınıf Yönetimi Becerileri.....	419
Sınıf Yönetimi Dersine Yönelik Bir Model Önerisi.....	420
Özet	421
Tartışma Soruları.....	422
Kaynakça.....	422

24. BÖLÜM SINIF YÖNETİMİNE İLİŞKİN YENİ MODEL ÖNERİ DENEMESİ

Giriş.....	423
Modelin Dayandığı Temel Varsayımlar.....	424
Modelin Boyutları	425
Amaç Boyutu	426
İnsan (Hizmet Edilen ve Hizmet Eden) Boyutu.....	427
Öğrenciye Yaklaşım	427
Öğretmene Yaklaşım.....	428
Uygulama Alanı Boyutu	429
Okul ve Sınıf Düzeylerinde Sınıf Yönetimi.....	429
Okul ve Sınıf Türlerinde Sınıf Yönetimi.....	429
Özel Eğitim Etkinliklerinde Sınıf Yönetimi.....	429
Sınıf ve Ders Dışı Etkinliklerin Yönetimi.....	430
Farklılaştırılmış Eğitim Etkinliklerinde Sınıf Yönetimi	430
Ürün Çıktı Boyutu.....	430
Özet	431
Tartışma Soruları.....	432
Kaynakça.....	432

KISIM – A

GİRİŞ

Bu eser sınıf yönetimi konusu ile ilgilenen tüm kesimlere hitap etmek amacıyla kaleme alınmıştır. Eğitim fakültesi öğrencilerine, öğretmenlere, okul yöneticilerine, sınıf yönetimi ile ilgili akademik çalışmalar yapanlara ve eğitim öğretim konusu ile ilgili olan tüm kesimler eserin hedef kitleleri olarak sıralanabilir. Eser kuramsal bilgiler de içermek ile birlikte esas olarak sınıf yönetimine ilişkin konularda pratik uygulamaları aktarmaya yönelik hazırlanmaya çalışılmıştır.

Bilimsel gelişmenin ve teknolojik gelişmeler için kuram uygulama ilişkisi göz ardı edilemez. Sınıf yönetimi konusuna ilişkin kuramsal bilgiler pratik uygulamalar birbirini tamamlar niteliktedir. Günümüzün ihtiyaçlarına ve sorunlarına cevap verebilecek sınıfta öğretmenlere rehber olabilecek somut uygulamalar ancak sağlam kuramsal temellere bağlı olması gerekecektir.

Amaç ortak olmasına karşın bu eser farklı yazarların katılımı ve desteği ile oluşturulmuş bölümlerden meydana gelmiştir. Farklı yazarların farklı deneyim ve perspektiflerde konulara yaklaşması bir zenginliktir. Ancak farklı yazarların kaleme almış olduğu farklı bölümlerini bir bütün haline getirme sürecinde sorunlarda olabilecektir. Bu durum okuyucuların anlayışla karşılaşması beklenmektedir.

Eser beş (5) kısımdan oluşmakta olup toplam 24 bölüm söz konusudur.

1. Kısım A iki (2) bölüm,
2. Kısım B beş (5) bölüm,
3. Kısım C dokuz (9) bölüm,
4. Kısım D altı (6) bölüm
5. Kısım E iki (sonuç ve model önerisi) bölüm içermektedir.

Bu kısım çalışmanın giriş kısmı niteliğinde olup iki bölümü kapsamaktadır. Sınıf yönetimi kavramının gelişimi ve günümüzdeki kapsam ve öneminin tartışılmaktadır. Bilimsel araştırmalarda önemli tartışma konularından birisi olan kuram uygulama ilişkisi bu kısımda ele alınan bir konudur.

Sınıf yönetimi kavramı tarihsel gelişim içerisinde hızlı değişim göstermiştir. Bu durumun nedenlerinin başında sınıf yönetimi konusunda yapılan bilimsel çalışmalardır. Eğitim öğretim sürecine ilişkin algılamalardaki farklılıklar ve önceliklerin değişmesi sınıf yönetimi alanının da anlamlı olarak etkilemiştir.

Bu çalışmanın amacı da sınıf yönetimine ilişkin eğitim öğretim sürecinin iyileşmesine katkı sağlayacak gelişmelerin gerçekleşmesine yönelik anlayış değişikliklerini sağlamaya yönelik düşünceler oluşturmaktır.

Bu kısımda;

1. Bölüm 1 Sınıf Yönetimini Yeniden Tanımlamak ve
2. *Bölüm 2 Sınıf yönetiminde Kuram ve Uygulama Dengesi* bölümleri yer almaktadır.